

Lessons learned 2: Webinar 'Samenwerken aan borging van immaterieel erfgoed'

Samenwerking kan een belangrijke rol spelen in het borgen van immaterieel erfgoed. In dit kader is de brochure 'Houd je immaterieel erfgoed springlevend! Tips en ideeën voor een succesvolle samenwerking: met wie en hoe?' ontstaan. Naar aanleiding van deze publicatie heeft in juli 2021 een webinar plaatsgevonden.

In dit webinar namen we een aantal samenwerkingspartners onder de loep: hoe zorg je voor een win-win situatie in de samenwerking? Als immaterieel erfgoedgemeenschap heb je namelijk veel te bieden: kennis, een ingang tot actuele thema's en een groot netwerk!

Samenwerken met partners kan je helpen in het borgen van immaterieel erfgoed. Je kan hierbij denken aan:

1. Praktische hulp (organisatie, financiering, locatie)
2. Groter bereik (bekendheid, jongeren aantrekken, internationaal samenwerken, uitwisselen)
3. Inhoudelijke vragen (historische vragen, maatschappelijk debat, misverstanden aankaarten)

Bij deze drie aspecten van borging kan je steeds samenwerken met andere partners. Deze worden in elf hoofdstukken beschreven in [deze publicatie](#).

Veel samenwerkingen kennen ook uitdagingen. In de publicatie wordt aandacht besteed aan uitdagingen en oplossingen bij elke partner. Tijdens het webinar vertelden vier beoefenaars van immaterieel erfgoed over hun ervaringen in samenwerkingen.

Elke spreker vertelde over een specifieke stap in de samenwerking met partners.

Stappenplan Samenwerken

Een succesvolle samenwerking vraagt een zorgvuldige aanpak. Ongeacht je samenwerkingspartner, doorloop je daarbij steeds ongeveer dezelfde vier stappen.

Stap 1: Bereid je samenwerking voor. Hierover vertelde Frans Jansen vanuit Kortebaandraverij Stompwijk en de Kortebaanbond.

- **Formuleer een gezamenlijke oplossing op een gezamenlijk probleem:** De Kortebaan Bond werd in 1931 opgericht, omdat er overal in Nederland andere regels golden rond de kortebaan- en harddraverijen. Er was geen uniformiteit en dit zorgde voor frictie tussen de verschillende verenigingen. De aanleiding om samen te werken was duidelijk. Volgens Frans is dit dan ook een belangrijk punt: Ga niet samenwerken om het samenwerken. Wat ga je samen oplossen? Maak dat helder, anders leidt het tot verkeerde verwachtingen bij je eigen achterban en bij je potentiële samenwerkingspartner. Wees echter ook realistisch in je verwachtingen. Levert de samenwerking ook iets voor jezelf op of kost het vooral veel tijd en energie?
- **Probeer projectmatig te werken:** Hoewel het misschien wat erg zakelijk overkomt, kan het je helpen om informatie en gegevens te ordenen.

Daarnaast biedt het handvatten om aan het einde van het gezamenlijke project aan de hand van het projectplan te evalueren. Wat is er bereikt en wat kan er nog verbeterd worden?

- **Samenwerken versterkt de onderlinge band:** Maak van een samenwerking ook iets plezierig! Kennis en ervaringen uitwisselen is namelijk ook 'gewoon gezellig'. Dit is voor Frans een fijn bijproduct van een goede samenwerking en het kan leiden tot een goede voortzetting van een samenwerking. Het geeft ruimte om samen tevreden te zijn over wat je hebt gemaakt of gedaan.

Stap 2: Je verkent samen de mogelijkheden. Hierover spraken Cees en Jannie Pronk van het ambacht van smeden in Andelst.

- **Vind niet het wiel opnieuw uit:** het onderling uitwisselen van kennis is ook binnen een ambacht als smeden erg belangrijk. Het zorgt er namelijk voor dat je niet alles zelf hoeft uit te vinden. De kennis die Cees opdoet, deelt hij onder andere met musea als het Rijksmuseum en het Museon.
- **Ambachten in het onderwijs:** Voor het onderwijs zijn ambachten erg interessant, omdat het een manier is om kinderen met hun handen te laten werken. Het creëert betrokkenheid met docenten, de gemeente en natuurlijk met een mogelijk nieuwe generatie ambachtsmensen. Een tip is bijvoorbeeld om ook ouders te betrekken in een les met kinderen.
- **Contact met directie van school:** Een uitdaging is soms dat hoewel docenten enthousiast zijn om met je samen te werken, het niet altijd lukt om het in de praktijk uit te voeren. Goed contact en afspraken maken met de directie is dus goed om in het achterhoofd te houden. De

voorbeelden van goede samenwerkingen kunnen helpen hierbij. Ook contact via provinciale erfgoedhuizen, zoals Erfgoed Gelderland, kan deuren openen.

Stap 3: Je gaat samen aan de slag. Hierover vertelde Jose Tojo van de Marroncultuur.

- **Ga het theater in:** Marroncultuur werd al jaren in een buurthuis gevierd, maar het plan ontstond er bij Jose als theatermaker om de Marrondag te verplaatsen naar het theater. Je bereikt een ander publiek en dus maken meer mensen kennis met jouw immaterieel erfgoed. Uiteindelijk gingen de Marrons van Stichting Kula Skoro samenwerken met het Nationaal Theater in Den Haag, waar de Marrons een plek kregen in de programmering.
  - **Leer elkaar beter kennen:** Tijdens de samenwerking met het Nationaal Theater bleek dat er tussen het theater en de Marrongroep in het begin nog wat onduidelijkheden waren. Voor welk publiek was de voorstelling bedoeld? Welke taal werd er gesproken? Door in gesprek te gaan en soms compromissen te sluiten, ontstond er een bloeiende samenwerking.
  - **Ga in gesprek met je achterban:** Jose merkte dat er in het begin wat weerstand ontstond onder de Marrons. Werd hun cultuur 'verkocht' aan het theater? Het is dus belangrijk om ook draagvlak voor dergelijke nieuwe ideeën te creëren onder je eigen achterban. Een tip hiervoor is om mensen het theater te laten meemaken via gratis kaarten en zich de ruimte eigen laten maken.
  - **Grijp nieuwe kansen:** Via de samenwerking met het Nationaal Theater ontstonden er weer nieuwe samenwerkingen met onder andere
-

het Rijksmuseum en ontwikkelde Jose ook educatief materiaal. Hierdoor werden nog meer mensen en jongeren bereikt.

Stap 4: Je blik na afloop samen terug: willen we een duurzame samenwerking aangaan? Hoe kan die duurzame samenwerking gegarandeerd worden? Astrid Sanders deelde hier haar ervaringen over vanuit de Vierdaagse Nijmegen.

- **Houd je vrijwilligers betrokken:** Er zijn negen mensen in dienst voor het grote evenement de Vierdaagse en er wordt er heel veel werk verzet door de ruim 300 vrijwilligers. Er is een apart programma om vrijwilligers betrokken te houden. Door het jaar heen wordt er goed gecommuniceerd, is er persoonlijke aandacht en er wordt een vrijwilligersbarbecue georganiseerd. Ook wordt je in het zonnetje gezet als je vijf jaar vrijwilliger bent.
  - **Evalueer met al je partners:** Samenwerkingen zijn onmisbaar voor de Vierdaagse als evenement met 45.000 deelnemers. Belangrijke partners zijn de gemeente, defensie en (de vrijwilligers van) het Rode Kruis. Evalueren is voor de Vierdaagse heel belangrijk. Met alle partijen wordt geëvalueerd en worden er weer nieuwe plannen gemaakt. Belangrijkste uitdaging is veiligheid, dit komt elk jaar weer terug. Het is zo'n groot evenement dat er altijd wel iets mis gaat.
-